

Sklepi Sveta o prednostnih nalogah Evropske unije za tretje zasedanje skupščine Združenih narodov za okolje

Svet je sprejel sklepe o prednostnih nalogah Evropske unije za tretje zasedanje skupščine Združenih narodov za okolje (UNEA-3) (Nairobi, 4.–6. december 2017):

„OB OPOZARJANJU, da je skupščina Združenih narodov za okolje (v nadaljnjem besedilu: skupščina) v okviru Programa Združenih narodov za okolje najvišji svetovni organ odločanja o okolju;

OB OPOZARJANJU, da je Program Združenih narodov za okolje vodilni svetovni okoljski organ, ki določa globalni okoljski načrt, spodbuja skladno izvajanje okoljske razsežnosti trajnostnega razvoja v okviru sistema Združenih narodov (ZN) in deluje tudi kot pomemben zagovornik na področju varstva svetovnega okolja;

POTRJUJOČ zavezanost Evropske unije (EU) in njenih držav članic k celovitemu izvajanju Agende za trajnostni razvoj do leta 2030 in njenih ciljev trajnostnega razvoja, akcijske agende iz Adis Abebe o financiranju za razvoj, Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah, Konvencije ZN o biološki raznovrstnosti, sporazumov o kemikalijah in odpadkih in drugih dogovorov o okolju; ter UGOTAVLJAJOČ, da te večstranske zaveze kažejo potrebo in sposobnost vseh držav članic ZN, da delujejo v partnerstvu za obravnavanje globalnih vprašanj;

OPOZARJAJOČ na sklepe Sveta z naslovom „Trajnostna prihodnost Evrope: odziv EU na agendo za trajnostni razvoj do leta 2030“ z dne 20. junija 2017^[1] kot pomemben korak k uravnoteženemu in celostnemu uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja;

POUDARJAJOČ zavezo EU in njenih držav članic, da v sodelovanju z ostalimi državami članicami ZN, zasebnim sektorjem, akademskim svetom in civilno družbo dejavno sodelujejo pri prevzemanju pobude za prenos znanja in ukrepov, usmerjenih v rešitve, za doseg krožnega gospodarstva ter vključujočega in trajnostnega razvoja;

OB PRIZNAVANJU, da je onesnaženje pereč svetovni izziv, pogosto s čezmejnimi učinkom in znanstveno dokazanimi posledicami, ki daleč presegajo okolje, tudi za zdravje in dobro počutje ljudi, zlasti pa za ranljive skupine;

OB OPOZARJANJU, da se ocenjuje, da zaradi izpostavljenosti onesnaženosti zraka na prostem in v zaprtih prostorih vsako leto po svetu umre 6,5 milijonov ljudi^[2]; 58 % primerov diarejnih obolenj je posledica onesnaženosti vode in pomanjkanja dostopa do čiste vode in sanitarij^[3]; 2 milijardi ljudi na svetu nima dostopa do zbiranja trdnih odpadkov^[4]; da se ocenjuje, da je v letu 2010 v oceane prišlo približno 4,8–12,7 milijona ton plastičnih odpadkov^[5], 557 vrst izmed vseh skupin prostoživečih živali pa se v te plastične odpadke v morju zapleta ali jih zaužije^[6], ter da stroški kemičnega onesnaževanja (hlapne organske spojine, svinec, živo srebro) znašajo 480 milijard USD^[7];

POUDARJAJOČ prednosti preventivnih ukrepov in zgodnjega ukrepanja za obravnavanje onesnaževanja; OB OPOZARJANJU na tozadevno previdnostno načelo in načelo „onesnaževalec plača“ ter PONOVRNO POUDARJAJOČ, da ju je treba učinkovito uporabljati;

POUDARJAJOČ, da je treba onesnaževanje učinkovito obravnavati na globalni, regionalni, nacionalni in lokalni ravni, IZPOSTAVLJAJOČ tozadevno potrebo po dobrem upravljanju in UPOŠTEVAJOČ usklajen in celovit pristop;

SVET EVROPSKE UNIJE –

1. POZDRAVLJA prihodnjo razpravo na 3. zasedanju skupščine v okviru splošne teme „Na poti k svetu brez onesnaževanja“, v okviru katere naj bi predlagali ambiciozno, učinkovito in skupno ukrepanje za preprečevanje in zmanjšanje onesnaževanja, ter CENI delo, opravljeno v okviru Programa Združenih narodov za okolje, za zagotavljanje znanstvenih informacij o vprašanjih, povezanih z onesnaževanjem, in za spodbujanje usklajenosti politik, zlasti pomemben prispevek iz poročila izvršnega direktorja

Programa Združenih narodov za okolje na temo 3. zasedanja skupščine;

2. POUДАРJA izjemen pomen usklajenega in ambicioznega ukrepanja ter široke mednarodne mobilizacije za boj proti onesnaževanju, ob upoštevanju povezave s podnebnimi spremembami, izgubo biotske raznovrstnosti in dezertifikacijo, da bi preprečili in znatno zmanjšali škodljive učinke na zdravje in dobro počutje ljudi, ekosisteme in žive vrste, saj onesnaženje vpliva na oskrbo z vodo in prehransko varnost, gospodarski razvoj in socialno pravičnost, vključno z enakostjo na področju zdravja;

3. PONOVRNO POTRjuje tesno medsebojno povezavo med okoljem in zdravjem ter poudarja, da ju je treba obravnavati skupaj; POZIVA udeležence 3. zasedanja skupščine, naj določijo konkretne ukrepe za obravnavo posebnih vprašanj, ki imajo škodljive vplive na zdravje ljudi in okolje, kot so težke kovine, protimikrobna odpornost, endokrini motilci in vse pogostejša uporaba nevarnih pesticidov in gnojil; PRIZNAVA, da izguba biotske raznovrstnosti dodatno povečuje tveganja za zdravje, tudi s povečevanjem okoljskih izzivov, in OPOZARJA na koristi za zdravje in dobro počutje prek zaščite biotske raznovrstnosti in obnavljanja degradiranih ekosistemov;

4. POUДАРJA, da morajo vse države članice ZN spremljati stanje in trende kakovosti zraka, postaviti ambiciozne cilje glede kakovosti zraka ter uvesti politike in ukrepe za relevantne sektorje; POZIVA vse države članice Ekonomske komisije ZN za Evropo (UNECE), da se pridružijo in v celoti izvajajo Konvencijo o onesnaževanju zraka na velike razdalje prek meja in njene revidirane protokole ter spodbujajo sodelovanje Konvencije s podobnimi regionalnimi forumi po vsem svetu; POUДАРJA pomen doseganja kar največje sinergije med politikami o kakovosti zraka in politikami o blažitvi podnebnih sprememb, ravnanju s kemikalijami in odpadki, biološki raznovrstnosti, zdravju, prometu, energiji in kmetijstvu; ter POUДАРJA, da izvajanje Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah v veliki meri prispeva k zmanjševanju onesnaževanja zraka;

5. POUДАРJA, kako pomembno je skrbeti za dobro kakovost površinskih voda in podtalnice ter da je treba izvajati ukrepe za izboljšanje rednega spremljanja in ocenjevanja kakovosti vode in za čim doslednejše preprečevanje in zmanjšanje onesnaževanja voda prek učinkovitih ukrepov pri viru in s pospešitvijo prizadevanj za zmanjšanje deleža odpadne vode, izpuščene v okolje brez kakršnega koli ali nezadostnega čiščenja; POUДАРJA poseben pomen mednarodnega sodelovanja na področju voda in

SPODBUJA države članice ZN, naj se pridružijo Konvenciji UNECE o vodah^[8] in njenim zadevnim protokolom ter Konvenciji ZN o vodnih poteh^[9] ter jih izvajajo;

6. POTRjuje zavezanost EU in njenih držav članic k izjavi „Naš ocean, naša prihodnost: poziv k ukrepanju“, sprejeti na konferenci ZN o oceanih^[10], ter POZDRAVLJA prostovoljne zaveze na tej konferenci za spopadanje z onesnaževanjem morij; POUДАРJA, da je treba nujno obravnavati vse vrste onesnaževanja morja, zlasti iz kopenskih dejavnosti, v skladu s pristopom „od izvira do morja“, vključno z onesnaževanjem s hranili, neobdelanimi odpadnimi vodami in nevarnimi snovmi, ter morske odpadke, s posebnim poudarkom na plastiki in mikroplastiki, pa tudi onesnaževanje s hrupom in zakisljevanje oceanov; in POZIVA države članice ZN, naj oblikujejo in sprejmejo ukrepe in pobude, tudi zakonodajne, za postopno odpravo mikroplastike iz ugotovljenih ključnih virov ter zmanjšajo proizvodnjo plastike in spodbujajo njeno trajnostno uporabo in izmenjavo najboljših praks po svetu;

7. POUДАРJA, da morajo države članice ZN in ustrezne organizacije ZN obravnavati onesnaževanje in kontaminacijo tal iz razpršenih in točkovnih virov ter njune daljnosežne posledice, kot so sekundarno onesnaževanje zraka, vpliv na človekovo zdravje, kmetijstvo in prehransko varnost, biotsko raznovrstnost in ekosisteme ter onesnaženje z dušikom; PRIZNAVA, da obstaja velika vrzel v znanju o obsegu onesnaženja tal in njegovem vplivu na okolje in zdravje; in POZIVA udeležence 3. zasedanja skupščine, naj obravnavajo to vprašanje;

8. POUДАРJA, kako pomembno je dobro ravnanje s kemikalijami in odpadki v celotnem življenjskem ciklu za zagotavljanje blaginje družbe, doseganje zadevnih ciljev Agende 2030 in prehod na krožno gospodarstvo, ob upoštevanju dejstva, da vse večja svetovna proizvodnja in uporaba kemikalij ter trgovanje z njimi pomenijo naraščajoče breme za vse države, zlasti države v razvoju; POUДАРJA tudi možno vlogo trajnostne kemije ter drugih pristopov in rešitev, kot so varne nekemične alternative, pri reševanju teh izzivov, kot je navedeno v resoluciji skupščine 2/7^[11]; POZIVA države članice ZN, naj povečajo seznanjenost z nevarnimi snovmi in izmenjavo informacij o kemikalijah v izdelkih, nevarne kemikalije pa nadomestijo z varnejšimi alternativami; POZDRAVLJA začetek veljavnosti Minamatske konvencije in POZIVA vse države članice ZN, naj to konvencijo ratificirajo in si prizadevajo za njeno učinkovito izvajanje;

9. POUДАРJA, da je treba vključiti občine v programe za preprečevanje in zmanjšanje onesnaženja v mestih ter pomagati pri oblikovanju povezav za spodbujanje najboljših praks, tehnoloških inovacij in dobrega upravljanja, pri čemer izpostavlja pomen tovrstnih povezav za uresničevanje cilja trajnostnega razvoja 11 iz agende za trajnostni razvoj do leta 2030; in POZIVA k izvajanju nove urbane agende, ki med drugim obravnava onesnaževanje zraka, vode, morja, tal in onesnaževanje s hrupom, potrebo po trajnostnem ravnanju s trdnimi odpadki ter trajnostno rabo zemljišč;

10. POUДАРJA, da moramo za doseganje dejanskih rezultatov v smislu globalnega preprečevanja in zmanjševanja onesnaževanja temeljito spremeniti načine, kako naše družbe proizvajajo in porabljajo blago in storitve, vključno s spodbujanjem trajnostnega načina življenja, trajnostnega financiranja in krožnega gospodarstva s pomočjo ekoloških inovacij, izmenjave informacij o trajnosti

izdelkov, pristopa zmanjšaj–ponovno uporabi–recikliraj, pristopov, ki temeljijo na ekosistemi, integriranih pristopov življenjskega cikla ter razvoja novih tehnologij in poslovnih modelov, da bi dosegli nizkoogljično gospodarstvo, gospodarno z viri, ter sodelovati z deležniki pri izmenjavi najboljših praks in strokovnega znanja; POZIVA udeležence 3. zasedanja skupščine, naj spodbujajo te pristope ter POZDRAVLJA namero Mednarodnega foruma za vire, da za 3. zasedanje skupščine pripravi oceno globalne rabe virov in povezave med učinkovito rabo virov in zmanjševanjem onesnaževanja;

11. Z ZANIMANJEM PRIČAKUJE, da bo na 3. zasedanju skupščine sprejeta ambiciozna jedrnata in v ukrepe usmerjena ministrska izjava, v kateri bo izražena politična zaveza vseh držav članic ZN za učinkovito odpravljanje onesnaževanja, vključno s čezmejnimi onesnaževanjem;

12. POUDARJA, da je treba dodatno izboljšati in okrepiti mednarodno in regionalno sodelovanje, da bi lahko na integriran način uspešno obravnavali onesnaženje, spodbujali povezave in ustvarili dodatne sinergije v okviru ustreznih organov ZN, večstranskih okoljskih sporazumov in mednarodnih pobud; in POZIVA udeležence 3. zasedanja skupščine, naj Program Združenih narodov za okolje pooblastijo, da vzpostavi akcijski program za preprečevanje in zmanjševanje onesnaževanja, pri čemer naj se opre na obstoječe mehanizme, kadar je to ustrezno;

13. POZDRAVLJA pobudo Programa Združenih narodov za okolje, da v okviru 3. zasedanja skupščine pozove k smiselnim prostovoljnim zaobljubam in zavezam za sprejetje ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje onesnaževanja, saj bodo te zaveze predstavljale ključni del rezultatov 3. zasedanja skupščine in okrepile njeno v ukrepanje usmerjeno naravo; POZDRAVLJA že sprejete zaobljube in zaveze; in POZIVA vse države članice ZN, ustrezne organe ZN, civilno družbo, akademske kroge in zasebni sektor, da pokažejo svoje globalne ambicije in ukrepe, usmerjene v rešitve;

14. EU in njene države članice POZIVA, naj pred 3. zasedanjem skupščine predložijo posebne ukrepe proti onesnaževanju, da bi bile v okviru 3. zasedanja skupščine na voljo ustrezne prostovoljne zaveze;

15. POUDARJA, kako pomembni so izobraževanje, vseživljenjsko učenje in ozaveščanje javnosti o okoljskih izzivih, da bi se posamezniki zavedali lastne odgovornosti za preprečevanje in zmanjšanje onesnaževanja z bolj trajnostnim načinom življenja in vzorci potrošnje; v zvezi s tem POZIVA Program Združenih narodov za okolje, naj zagotovi smernice glede informacij o trajnosti izdelkov; ter IZPOSTAVLJA pomen obveščanja širše javnosti o izidih 3. zasedanja skupščine na privlačen in dostopen način, tako da lahko vsak razume pomen preprečevanja in zmanjševanja onesnaževanja in kako bo to koristilo njihovemu zdravju, dobremu počutju in življenjskemu okolju, da se tako pokaže, kakšno vlogo imata Program Združenih narodov za okolje in skupščina pri zagotavljanju bistvenega in pozitivnega vpliva na planet in vsakdanje življenje ljudi;

16. POZDRAVLJA stalno povabilo Generalne skupščine ZN predsedniku skupščine ZN za okolje na sejo političnega foruma na visoki ravni za trajnostni razvoj; OPOZARJA na prispevek skupščine k zagotavljanju političnih smernic in opredeljevanju političnih odzivov za odpravo nastajajočih in trdovratnih okoljskih izzivov pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja; POUDARJA, da sta preprečevanje in zmanjševanje onesnaževanja potrebna za uresničevanje Agende 2030; in POZIVA udeležence 3. zasedanja skupščine, naj pošljejo jasna politična sporočila za podroben pregled ciljev trajnostnega razvoja 6, 7, 11, 12 in 15 na seji političnega foruma na visoki ravni za trajnostni razvoj leta 2018.“

[1] Dok. 10370/17.

[2] Poročilo „Na poti k svetu brez onesnaževanja“ (2017), stran III.

[3] Poročilo „Na poti k svetu brez onesnaževanja“ (2017), stran III.

[4] Poročilo „Na poti k svetu brez onesnaževanja“ (2017), stran III.

[5] J. R. Jambeck et al., *Plastic waste inputs from land into the ocean* (Science, 13. februar 2015).

[6] Kühn, S., et al., *Deleterious Effects of Litter on Marine Life*, v Bergmann, M., et al., *Marine Anthropogenic Litter* (Springer, 2015).

[7] Poročilo „Na poti k svetu brez onesnaževanja“ (2017), stran II.

[8] Konvencija o varstvu in uporabi čezmejnih vodotokov in mednarodnih jezer, Helsinki, 1992.

[9] Konvencija o pravici do uporabe mednarodnih vodnih poti za namene, ki niso plovba, New York, 1997.

[10] Potrjeno z resolucijo Generalne skupščine ZN 71/312 z dne 6. julija 2017.

[11] UNEA 2/7, “Dobro ravnanje s kemikalijami in odpadki”.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU
Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319
press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press